

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Vande bereydinghe van Mevrouw S. M. haren uystersten frijt, Patentie, deuotie, leste Olisse, vanden daet der Letanien, ende vande goedertierentheyte vande Moeder des Heeren. Dat VI. Capittel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

Vande bereydinghe van Mevrouwe S. M. haren
uyterſten ſtrijt, Patientie, deuotie, leſte Oliffe,
vanden daet der Letanien, ende vande goeder-
tierenmheyt vande Moeder des Heeren.

DAT VI. CAPITTEL.

AL S Mevrouwe M. ſaligher ghedachte S. Mech-
niſſe onſe deuote Canterſſe tot de doot toe cildis.
ſieck zynde / maer vol van goede wercken / in
bol van Godt ſeluer / te bedde lach / ſoo heeftſe
by nae een maent te bozen haer ſcrue na haer
gewoonlijcke deuotie ende goetwillicheyt haer
beneerſticht / om haer te oefſſenen inde ghedach-
teniffe des doots / naer de maniere ſo ſp die van
te bozen gedicht hadde. Als deſe op den ſondach S. Geer-
ſoofe int ontfangen van het heylighſte lichaem truyt
en bloet Chyſti / bevelende de uyterſte ure van crijght
haer leuen / aende barmherticheyt Gods / dock veel vi-
booz haer badt / ſo heeftſe verſtaen inden geest: ficen
dat de Heere haer ſiele heel tot hem ingetroe- van vre-
ken hadde dooz ſijn goddelijcke cracht / ende ghen S.
dat hy naer een cleyn weynighſken tijds die Mechtul-
wederom in het lichaemken geſtozt hadde / om dis.
datſe daer noch een weynighſken in wonen
ſoude. Doen ſeyde deſe tot den Heere : waerom
mildy Heere datſe noch op aertrijck bliue : om
dat ick / ſeyde de Heere / in haer ſoude volbrin-
ghen het werck / dat ick dooz mijn Goddelijc-
ke beſtellinghe in haer in deſe daghen booz-ge-
ſchicht hebbe te wercken / en daer toe ſalſe my
in dyp dinghen ghedienſtich zyn / te weten / met
de ruſte des ootmoedicheyts / met de tafel des
berduldicheyts / ende met het ſpel der deugh- eude ſpel
den. Om te verſtaen in al watſe ſiet oft hoort des Hee-
van ren.

van yemant/ soo rekent sy haer verootmoedighende/ ontweerdigher ende verwoyppender als andere / waer dooz datse my een wellustighe ruste verleent in haer herte ende siele/ ten tweeden soo aenneert sy in alle sieckten en tribulacien met blyschap lydsaemheyt/ ende t' mynder liefden wille soo lydt sy gheerne alle bestwaernisse/ ende soo maecht sy my een costelijcke tafel ghereedt. Ten derden soo verdozsaecht sy dooz de offeninghe van verscheyden deughden een het genoegelijckste spel dooz myn Goddelijck bermaken.

Op tenen anderen tijdt soose soude communitieren/ als dese den Heere vzaeghde / wat dat hy met haer vzoehje/ soo heeft hy geantwoort: Ick ruste op de rust-plaetse hande soetste omhelvinge/ met welke woorden sy verstaen heeft dat dit was de rust-plaetse der soeter omhelvinghen/ op de welke sy met den Heere ende de Heere met haer ruste / te weten: dat hoe wel sy met verscheyden beswaeringhe ende ghedurige pijnen gepzaemt wert / nochtans hervrouwende op de goddertienenthepdt Godts ghelooft/ dat haer dat al ouer quam dooz de beuighericheyt Godts tot salicheyt/ althijt Godt dankende/ ende alle haer dinghen ghetroouwelijck bebelende ende Daderlijcke voorszinnicheyt.

Alse nu tot het eyndeken ghinck ende dagelijcs ontrent den auont ghepynight wert met een onuerdzaghelijcke herte pijn / so hervrooste sy op eenen tijdt de omstaende susters seer minnelijck / om dat sy met haer bitterste pijn medelijden hadden/ segghende: en wilt niet krijten noch bedroeft zyn om minnen wille/ alder-lieffte susters. Want ick hebbe sulcken medelijden met v lieden verlatenhepdt dat/ waert

waert den wille van onsen alder soetſten be-
 minder / ick althdt soude willen leuen in dese
 pijnē / op dat ick b vertroosterſſe altgt mochte
 wesen in alle saken. Ende soose op eenen tgd
 rustelijcker ghedwonghen werdt dooz de ge-
 beden van sommighe om datſe eenighe mede-
 cijnē soude nemen / om de pijnē te versachten
 (ghelijck sy hoopten) ende sy hoe wel teghen
 haren danck seer minnelijck dat aenbeerde /
 ende daer op terstont soo sy de medecijnē ghe-
 nomen hadde noch swaerder pijnē creegh / en
 als dese daerhs daer nae den Heere badt / dat
 hy aende crancke sulcke vriendelijckheyt soude
 berghelden / soo heeft de Heere gheantwoordt:
 Ick hebbe / upt die pijnē die mijn beminde ge-
 cregē heeft / ouermits datſe des s' auons dooz
 ghebedt van die haer haden soo minnelijck de
 medecijnē ghenomen heeft / ghemaect een de
 ghesonste medecijnē hooz alle de sondaers de
 heele werelt dooz / ende hooz de sielkens vane
 baghe-bier.

Op den leffen sondaach op een nae / te weterē
 als men die Masse beghint: Si iniquitates, alſſe
 de leste mael communicateerde / dese hooz haer
 biddende heeft dooz de insyake Godts verstat.
 dat hy begheerde / dat sy haer vermanen sou-
 de / datſe haer soude bereyden om te ontfangen
 het H. Sacrament des Ols / ouermits dat
 hy die den neerstichsten bewaerder is van syn
 vrienden haer wilde / naer datſe ontfanghen
 soude hebben dat vrichtbaerichste Sacramēt /
 bewaren in synen schoot hooz alle snette / ghe-
 lijck eenen schilder met syn beste neersticheyde
 bewaert een heelt / dat hy nien ghschildert heeft
 op datter gheen stof op en come / en soose haer
 dit septe / sy die in alles haer ouericheyt onder-
 daen

daen was / heeft dat terstont ghestelt in haer
 wel-behaghen / ende haer beuolen inde Godde-
 lijcke boosfinnicheit die nimmermeer en ver-
 laet die in hem betrouwē / de Prelaten nu / soo-
 se haer in sulcken eerweerdicheit haddē / datse
 niet en twyfelde / oft sy en wiste wel den tydt
 wanneer dat de Heere wilde datse dat Sacra-
 ment des H. Ols ontfangen soude / siende dat-
 se dat soo ernstelijck niet en begheerden heb-
 ben opgehouden haer dat op dien dach te ge-
 uen. Maer de Heere waer-makende dat bant
Mat. 24. Euangelium / Hemel ende aerde sullen vergaē:
 maer mijn woorden en sullen niet vergaen, heeft
 dat woort dat hy tot sijn uytbercozen ghedaen
 hadde met dusdanige getuyghnisse bebesticht.
 Want sinaendaechs booz de Mettenen heeft
 de S. M. begost bestozint te wordē met so snelle
 pynen datmen dochte datse in haer uysterste
 doot strydt was. Doen heeftmen terstont de
 Priesters geroepen / ende sy heeft het H. Sacra-
 ment des Ols ontfanghen. Ende soo ist ghe-
 beurt datse hoe wel sy niet op dien dach dat H.
 Sacrament en ontfinc / datse nochtans dat
 ontfinc booz den op-ganck vanden anderen
 dach. Ende soo dese booz haer badt soo heeftse
 verstaen dat / als haer oogen door den Priester
 ghesalft werden / als-dan den heminsten Hee-
 re alle het opsicht van sijn Goddelijcke goeder-
 tierentheit (waer door opt sijn honichbloepen-
 de herte door sijn eyghen goetwillicheit is be-
 weeght gheweest) met een strale vande Godde-
 lijcke claerheyt seer metweerdelijck tot haer
 wendende / haer heeft met die claerheyt ghe-
 schoncken / alle de offeninghe van sijn godde-
 lijcke ooghen. Waer door haer ooghen schenen
 door de ouerbloedicheyt vande Goddelijcke
 goe-

goeder
 van een
 staen d
 door h
 nen an
 den aer
 Ende i
 haer a
 ende g
 ghingh
 alse g
 schand
 oeffen
 Maer
 vrand
 ghebor
 aen de
 alle h
 waer
 de vzi
 soome
 phint
 soo he
 nen e
 weerd
 vand
 plaet
 uytb
 opde
 door
 en oo
 met d
 hand
 tepne
 vierig
 vier i

goedertierentheyt als te licken een vochticheyt
 van een de soetste olie / hier dooz heeft sy ver-
 staen dat de Heere hem soude ghelueerdighen
 dooz haer verdiensten ouerbloedelyck te gun-
 nen aen alle die haer met vertrouwen sou-
 den aenroepen / onderstant der vertroostinge.
 Ende dat heeftse daer vozen verdient / om datse
 haer alghdt tot alle menschen goedertierlyck
 ende goetwillich verdoonden met een betwe-
 ghinghe der liefden / ende dierghelijcken oock
 alsse ghesalft wert op haer ander lidmaten /
 schanck de Heere haer oock de volmaeckste
 oeffeninghen van syn heylichste lidmaten.
 Maer soomen den mont soude saluen / hy den
 vandensten puerer der sielen / die heeft hem
 gheboeght op het melueerdichste om te gheuen
 aen den mondt van syn bzuyp een kusken / dat
 alle honich-dranck in soetichepdt ouer-wan /
 waer mede hy haer oock ghegheuen heeft alle
 de bzuucht van synen heylichsten mont. Maer
 soomen inde Letanien las: Alle heylige Sera-
 phinen ende Cherubinnen bidt vooz haer /
 soo heeftse gesien dat de heyzen der Seraphin-
 nen ende der Cherubinnen met grooste eet-
 weerdicheyt ende bzuolijcke dansinge d'een van
 dandere hen af-scheydende / een seer bequame
 plaetse tusschen hen int middel gauē / aen dese
 uytverkozen Godts / recht oozdeelende / dat die
 opder aerden een Engels leuen gekyrt hadde /
 doozde heylicheyt van een maeghdelyc leuen /
 en oock die ouerbloedelyck houen de Engelen
 met de Cherubinnen geput hadde de wateren
 hande gheestelycke wetenschap / uyt de fon-
 tayne van alle wyssheyt / ende noch die met die
 vierige Seraphinen / dien die een verblinnende
 vier is / omhelst hadde / met de armen der lief-
 de:

De daet
 vande
 etanie.

de: soude moeten gheset worden verheuen onder hen lieden/nademael sy verdient hadde bouen allen/ waeder te comen by de goddelijcke maiesteit/ en als elck persoon besonder vande heylighen inde Letanien gheuoemt werdt/ den gheuoemde met groote blychappe ende de meeste eer weerdicheit opstaende brochte/ offerende met ghebouwen knien/ syn verdiensten/ inde ghedaente van fraepicheit / op den schoot vande heere: op dat hy die soude schencken tot een vermeerderinghe des blychaps/ eade glorie aen syn beminde. Als nu de salvinde h. Glisse volbragt was/ heeft de heere haer vriendelijck in syn omhelsinghe ontfanghende / soo den tijdt van twee daghen onderhouden: dat de woude van syn soet bloepende herte open stont booz den mondt vande cranche: waer upt sy scheen te trecken alle den aeffem diese upt liet. Soo dan als makende was dien ghenoechlijcksten tijdt van haeren salichsten doorganck (inden welcken de heere naer den arbeijt van verscheden crancheden booz hen ghenomen hadde te gheuen aen syn uytuerkeren den slaep sonder quellen vande ewighe ruste) te weten des woonsdaechs inde Digite van S. Elisabeth: soo heeftse merckelijck begost/ booz de nonen tijdt haeren doot strijt. Als die vant Conuent van t'samen ghecomen waren/ ende verwachtde den uytganck van hun mede-suster in Christo/ haer met de ghewoonlijcke ghebeden booz quamen. Dese ghedreuen zijnde dooz vierigher begheerte / heeft ghesien haer siele inde gedaente van een seer teer maegdeken staende booz den heere en al den aeffem diese aeffemde / sterende booz de woude van syn heylichste zijde naer syn honichbloepende herte

herte/
zijnde
goeder
wils a
dicht
ouer b
ouer d
ghen f
ouer d
dat h
de sal
boegh
een v
mens
ke al
weld
soom
wooz
cozen
lijck
mede
bidde
met
ende
de/h
liede
ster
nu n
digh
booz
liede
ghet
haer
cran
gad
haer

herte/waer dooz het goddelijck herte beroert
 zijnde dooz de ouerbloedicheyt van sijn egen
 goeder tierentheyt ende soeticheyt / soo dick-
 wils alst haeren aeffem oft gheest introck / so
 dickwils heeft het verspreydt / dooz de bouen
 ouerbloedicheyt der liefden ouerlopende
 ouer de heele breede bande H. Kercke den re-
 ghen sijnder gratien / ende dat sonderlinghe
 ouer die per soonen die by haer waren. Ende
 dat heeftse verstaen dat gheschiedde / om dat
 de salighe siecke op dien tydt (Godt dat soo
 boegghende) hadde een deuote meyninghe en
 een vierdighe begheerte sonderlinghe dooz alle
 menschen soo leuende als doode : aende wel-
 ke altemael de Heere / wylt ende breedt sijn
 weldaden der gratien wylt gestort heeft. Maer
 soomen las de Antiph. Salve Regina, in dat
 woort / Eia ergo aduocata nostra, dese wyltber-
 cozen Godts de maeghdelycke Moeder soete-
 lijck aansprekende / heeft aen haer bevolē haer
 mede-susters / diese nu haest soude verlaten/
 biddende datse haer lieden om haren wille
 niet noch meerder affectie soude ontfanghen/
 ende ghelijck sy soo langhe alsse gheleest had-
 de / haer altydt in als verthoont hadde haer
 lieden ghewillige ende ghereede vooz-spraek-
 ster / dat sy de Moeder des barmherticheyts
 nu naer haer doot oock haer soude gheweer-
 dighen met haer by haren sone te zyn / een
 vooz-spraekster ende aduocateresse vooz haer
 lieden. Waer toe de onbeslechte Maeght haer
 ghewillich verthoont heeft / ende wyltstekende
 haer delicate handen tot de handen bande
 crancke heeft de sorgbuldicheyt bande ver-
 gaderinghe die haer bevolen was / als wylt
 haer handen ontfanghen. Daer nae soomen
 las

Hoe vor-
 derlijck
 dat het is
 aen alle
 mensche
 goet te
 vvensche.

Vande
 goeder
 tierentha
 vande
 Maegh-
 delijcke
 Moeder.

las het ghebedeken Aue Iesu Christe, in dat
 woort Via dulcis, schein de Heere Iesus / den
 teeren Bypdegom der sielen / als dooz de bet-
 sicheyt van sijn Godtheyt den wech van sijn
 huyt als bette maken / om dat hyse soo soete-
 lycker ende delicate lycker tot hem soude trec-
 ken. En soo dien heelen dach inden doot stryde
 liggende en seyde sy anders niet dan / goeden
 Iesu / goeden Iesu / opentlyck betuyghende
 wie dat tot het diepste toe in haer herte stach.
 Wiens naem onder sulcken bittere pijnen des
 doodts sy soo gheduerichlyck / met sulcken
 soeticheyt herhaelde in haren mondt. Ende
 soo ten yder hem in haer gebedt bebal opt de-
 notelgchste / ende alder-hande sijn nootfak-
 lykgheden haer insghelycks oock booz-hiel /
 alse nu niet meer en coste / ommers heel pro-
 perlyck seyde sy: gheerne / oft wel. Waer dooz
 sy upt dzuckelyck te kennen gaf / met wat een
 liefde datse al wat haer beboelen wert den Hee-
 re bebal. Onse S. Geertuyt die heeft oock ver-
 staen dat upt alle de lidmaten vande kranc-
 ke (daerse pijn in hadde) quam als eenen upt-
 nemenden vandom / die haer siele ghenakende
 dooz een wonderlyckz maniere die was was-
 schende van alle smetten / heplichmakende en
 bequaem / tot de ewighe salicheyt. Als alle de-
 sedinghen S. Geertuyt inden gheest ghesien
 hadde / soo heeftse booz haer ghenomen die te
 berstuyghen om datmen niet weten en soude /
 dat sy die persone was aende welcke datse ver-
 openbaert waren. Het welc hoe dat het tegē de
 wille des Heeren is (V Viens glorie is het woort
 te verbreyden) die oock ghesept heeft. Het gene
 ghy hoort inde oore spreeckt dat op die daken)
 is claerder als het licht doozt ghens vervolgt.
 Want

Tob. 12.

Math. 10.

Want als ten Desperen tijdt bande **H. Elisa-**
beth / **M**edzoutwe **M.** wederom blijckelijck **S. Mech-**
 scheen haren gheest te willen gheuen / soo dat **ild. 5.**
 het Conuent uyt den chooz gheroepen zynde
 de ghewoonlijcke ghebeden wederom herhael-
 de: soo en cost sy met allen haer crachten
 ende binnenste gheboelen / niet een woordken
 verstaen bande dinghen die ontrent de siecke
 gheschieden / ter tijdt toe datse haer schult be-
 kennende ende die met leet-wesen af baghen-
 de den Heere beloofde / datse tot syndet eeren
 alleen gheerne / en oock tot vertroostinge van
 haren naesten soude beropenbaren / al wat hy
 hem soude gheweerdigen aen haer te beropen-
 baren. Hier na als dese crancke naert Com-
 pletorium nu ten derden-mael schren te wille
 haren gheest gheuen. Dese wederom opghe-
 trocken zynde inden gheest / heeft ghesien de
 siele bande crancke wederom / als ghesepdt is /
 inde ghedaente van een seer teere ende lieffe-
 lijk Maegden: het welcke nu gecleedt zynde
 met nieuwe citreersel / ende fraey ghemaect
 door de ghedurighe Passien / bloogh met ghe-
 welt om den hals vanden teeren bruydegom
 Jesus Christus / ende met soete onthelsinghen
 hem douwende / soogh uyt alle de wonden des
 Heeren als een bicken dat verscheyden blom-
 men met bliticheyt supghet / sonderlinge ghe-
 nuchten diese r haer-waerts in trock. Maer
 soomen onder andere las het Respons. (Aue-
 sponsa, Virginum regina, rosa sine spina) voozts
 comede de glorieuse Maeght heeft de siele van
 de crancke noch meer hequaem ghemaect
 ende aen haer een hebbelijckhepdt ghegheuen
 om te vollen te ghenieten ende te verbrueghen
 inde wellustigheden des Godthepts. Alldoen

de Heere Iesus nemende als eenen karkant
die blinckende wonderlyck dooz glinsterende
gesteenten gemaect was / uyt de verdiensten
van sijn Moeder ende uyt die weerdicheyde/
waer dooz sy alleen verdient heeft gheheeten
te worden ende te sijn Moeder en Maeght / en
dien karkant heeft hy ghehangen op de boest
hande crancke / haer schenckende dat sonder
linghe Privilegie / datse tot ghelykenisse van
sijn Maeghdelycke Moeder oock soude ghe
heeten worden Moeder en Maeght / om datse
dooz eenen supueren puer sijn ghedachtenisse
in veel herten boozts ghebozocht hadde.

Machtildc. Vande salighe doot van Mevrouwve M. Voof.
ende van haer ouervloedighe vergheldinghe
ende vande verdiensten der Heylighen ende
vande voldoeninghe tot de vijf vonden.

DAT VII. CAPITTEL.

So dan op den nacht bā S. Elisabeth / als
de Mettenen begost waren / heeft de uyt
bercozen Godts wederom begonst soo heran
dert te worden / datmen meynde / datse nu
den lesten gheest soude geuen. Waer ouer het
Conuent de Mettenen achter latende is terstont
op de ghewoonlycke maniere outrent haer
ghetomen. Als doen heeft de Heere hem ver
openbaert aen dese heel blinckende / dooz dat
schynsel bande Soddelycke cracht aenghen
men hebbeude de ghedaente van eenen Brij
begom gecroont zynde met glozie ende eere / en
onuyt-sprekelyck verciert met de tierlycke
heyt bande blinckende Godtheyt. Ende aen
sprekende de siele bande crancke met de soetste
bzien